

TARTU ÜL IK O O L I Kliinikumi Leht

Tartu Ülikooli Kliinikumi siseleht 10/10 mai 1999

- Kliinikumi juubeli konverentsaktusest
- Juhtimissüsteemi arendusgruppide tööst
- Kliinikumi väärtustest
- Prof. Endel Tünder - juubilar ja kliinikumi preemia laureaat
- Kliinikumi haiglate eeluuringu esitlusest
- Parkimise korraldamisest Maarjamõisa polikliiniku parklas
- Eesti arstide päevad 99

Kliinikum sai 195-aastaseks

Aavo Juusi fotod

Kolmapäeval, 5. mail tähistas kliinikum oma asutamise 195. aastapäeva. Sel päeval peeti ajaloomuuseumi valges saalis pidulik konverentsaktus, kus tehti ettekandeid kliinikumi hetkeseisust ja ajaloost ja kuulutati välja tänavune kliinikumi preemia saaja.

Konverentsile eelnes ümarlauanõupidamine, kus osalesid Lõuna-Eesti maakonnaarstid ja haiglate juhid, sotsiaalministeeriumi esindajad ja kliinikumi juhid.

Konverentsaktusele olid kutsutud Eesti tervishoiujuhid, ülikooli esindajad, maakondade tervishoiujuhid ja haigekasade esindajad. Aktusest võttis osa enam kui 100 külalist, nende seas ka mitu emeriitprofessorit ning kliinikumi endised ja praegused töötajad.

Konverentsaktuse avas kliinikumi juhatuse esimees Jaanus Pikani, kes andis kohtalikele edasi oma parimad soovid ja tervitused. Seejärel sai sõnajarje Heino Noor, kes esines põhjaliku ning huvitava ettekandega kliinikumi tekkimisest, nimest ja põhiliselt moodunud sajandi ajaloost. Kliinikumi tegevus Tartus on ajalukku jäädvustanud arvukalt tuntud teadlasi ja arste ning viinud paljude meditsiiniliste avastuste ja erialade tekkimisele.

Ettevalmistused sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum asutamiseks algasid juba enne 1990-ndaid ning kestsid kuni eelmise aastani. Prof. Raul Talvik käsitles oma ettekandes uue aja kliinikumi arengulugu alates selle idee tekkimisest kümnendivahetusel kuni käesoleva ajani.

Seejärel tutvustas arstiteaduskonna dekaan prof. Ants Peetsalu kliinikumi preemia saajat, emeriitprofessor Endel Tünderit, kes pälvis kliinikumi preemia veresoonte kirurgia väljaarendamise ning noorte teadlaste koolitamise eest.

Tänavu teistkordselt välja antud kliinikumi preemia saajat prof. Tünderit õnnitlesid tervituskõnedega kliinikumi, arstiteaduskonna jt. esindajad.

Endel Tünderi jaoks oli tänavune 5. mai mitmes mõttes eriline: samal päeval tähistas ta ka 70. sünnipäeva. Oma sõnavõtus kõneles ta oma noorusaastatest ja elutööst, millest saab täpsemalt lugeda lehe 2. leheküljel.

Konverentsile eelnenud ümarlauanõupidamisel otsustati välja töötada konkreetne kava Lõuna-Eesti tervishoiu korraldamiseks.

Nõupidamisest võtsid sotsiaalministeeriumi esindajateks osa tervishoiu asekanstler Üllar Kaljumäe ja tervishoiuosakonna juhataja Sven Kruup, Lõuna-Eesti maakonnaarstid, Lõuna-Eesti haiglate peaarstid ja direktorid ning kliinikumi juhatuse liikmed.

Kuulati Sven Kruubi ettekannet sotsiaalministeeriumi plaanidest Eesti tervishoiu korraldamise valdkonnas, kliinikumi juhatuse esimees Jaanus Pikani rääkis kliinikumi kavandatavast renoveerimisest ning tervishoiuprobleemidest Lõuna-Eestis.

Otsustati moodustada töögrupid, kus osaleksid esindajad kõikidest Lõuna-Eesti maakonnahaiglastest ning TÜ Kliinikumist. Sihiks seati välja töötada konkreetne kava Lõuna-Eesti tervishoiu korraldamiseks ja maakonnahaiglate koostöö põhimõtete määratlemiseks. Tervishoiukorralduslikud muutused nii Lõuna-Eestis kui kogu Eesti meditsiinis tervikuna on vajalikud, moodustamaks raviahelat, mis tagab patsiendile parima arstiabi.

Sotsiaalministeeriumi esindajad Üllar Kaljumäe ja Sven Kruup kinnitasid, et Lõuna-Eesti tervishoiu reorganiseerimise kava on kooskõlas ministeeriumi ettekujutusega Eesti tervishoiu korraldusest. Üllar Kaljumäe kiitis heaks esialgse idee, et Lõuna-Eestist saab katseprojekt kogu Eesti tervishoiu ümberkorraldamisel. Tööitiheda

Kliinikumi 195.aastapäeva juubeli tähistamine algas ümarlauanõupidamisega, jätkus piduliku konverentsaktusega ning lõppes vastuvõetuga ajaloomuuseumi valges saalis.

195

ümarlauanõupidamise ja sellele järgnenud konverentsaktuse lõpetas kliinikumi juhatuse pidulik vastuvõtt ajaloomuuseumi saalis.

Päevale lisas pidulikkust saali projekteeritud kliinikumi uus värviline logo, samuti oli aastapäeva puhul välja antud tänast kliinikumit ning selle ajalugu tutvustav buklett.

KLIINIKUMI LEHT

Heino Noor lugus konverentsil ette ka omaegse ajalehesõnumi arstiteadlase ja Tartu Ülikooli rektori Daniel Georg Balki poolt 1. mail 1804 asutatud Tartu Ülikooli Kliinikumi avamise kohta.

Dörptsche Zeitung
Nr. 35, pühapäeval, 1. mail 1804

Nüüdsest peale, 1. maist sellel (1804) aastal on Tartu Keiserliku Ülikooli meditsiiniline kliinikum ehk haigla avatud. Siinjuures annab sama kliinikumi direktor, doktor professor Balk ühtlasi teada, et kõik v a e s e d haiged võivad ennast meldida ja kindlalt loota, et kui nad oma praeguse haiguse tõttu vajavad kliinikumi vastuvõtmist ja kui teatud arv haiglavoodeid veel

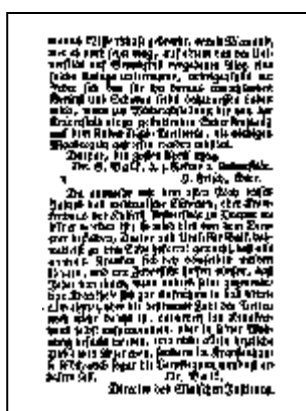
vaba on, siis nad ka haiglaravile võetakse. Või külastatakse neid kodus ja neile võimaldatakse tasuta mitte ainult arstiabi ja ravimid, vaid ka haiglas viibimine ja isegi toitlustamine.

Dr. Balk,
kliinilise asutuse direktor

(Saksa keelest Heino Noor)

Ajalehe päismikus on Tartu vapi kujutis Vene tsaaririigi vapol ja sõnad Tema Kõrguse loal (H. Noore kommentaar).

Juhtimissüsteemi arendusgruppid

14. aprillil esitles juhatus kogu kliinikumi perele kliinikumi kolme aasta arengustrateegiat ning käesoleva aasta konkreetset tegevuskava, mida tutvustasime eelmises lehes. Nagu paljud kohalolnud isegi võisid veenduda, on juhatuse tegevuskava väga tihe ja pingeline, kusjuures tänavune aasta kulub peamiselt juhtimissüsteemi täiustamiseks. Esimesed sammud selleks on tehtud: ümberkorralduste käigus on tsentraliseeritud haldusteenistused ja muud abiteenistused, on rakendumas põhimõte, et eri struktuuriüksused hakkavad osutama teenuseid teistele struktuuriüksustele. Sellised tingimused loovad parimad võimalused maksimaalselt keskenduda meie põhitegevusele, milleks on ravi-, õpetus- ja teadustöö. Kuid selleks, et erialakliinikud saaksid oma põhitegevusele pühenduda, peavad neile olema tagatud kvaliteetsed tugiteenused, olgu need siis meditsiinilised või administratiivsed.

Kuidas siis garanteerida kvaliteetseid teenuseid? Selgete protseduurireeglite ja juhendite koostamisega ning jälgides nendest kinnipidamist. Tugiteenustega tuleb kliinikuid teenindada nii, nagu mistahes erafirmad teenindavad oma kliente, tajudes selgesti, et kliendi rahuolust sõltub ka firma hea käekäik.

Niisiis on juhatuse eestvedamisel alustatud teenistuste protseduurireeglite ja juhendite koostamist, hiljem koondatakse need ühtsesse juhtimise käsiraamatusse. Selleks on loodud arendusgruppid, kes vastavad reeglid välja töötavad ja kirja panevad. Siinkohal väärib kindlasti veelkordset rõhutamist asjaolu, et juhatuse liikmete nimed eri projektide eest vastutajate lahtreis tähendavad ennekõike üldvastutust. Juhatuse esitatud tööplaani tuleb käsitleda kliinikumi tänavuse tegevuskavana, mille alusel saame juurutada organisatsiooni üldiseid printsiipe ja sellest lähtuvalt vastavat töökultuuri.

Juhatuse jaoks on 1999. aasta põhieesmärk juhtimissüsteemi korrastamine:

- Kliinikute ja tsentraalsete teenistuste juhtimissüsteemi loomine
- protsesside dokumenteerimine ja koolitussüsteemi kujundamine
- indikaatorite määramine, mille abil saab hinnata majanduslikku efektiivsust
- pideva protsesside paranemise süsteemi tagava organisatsiooni loomine

Organisatsioon saab parimal viisil toimida vaid siis, kui juhtimissüsteem on hästi korraldatud ja siseinformatsioon liigub operatiivselt.

Et saavutada juhtimise tippkvaliteet kõikidel organisatsiooni tasanditel, on vajalik protsesside dokumenteerimine. See tähendab seda, et mingi vea korral peab olema võimalus mingis kitsas teenuseahelas liikuda vea või eksimuse tekke kohani.

Praeguseks olemegi jõudnud protsesside kirjeldamise ehk dokumenteerimiseni. Töö paremaks korraldamiseks on juhatuse sõlminud lepingu konsultatsioonifirmaga Business Grain, kelle spetsialistid Jari-Pekka Kukkonen, Andres Rannamäe ja Martin-Laszlo Rytberg koor-

dineerivad nii arendusgruppide tööd kui ka jagavad meiega oma kogemusi ja meetodilisi teadmisi. Ühtekokku on juba olemas kaksteist arendusgruppi, eri etappidel on töga seotud olnud meditsiini-teenistustes üle seitsmekümne inimese, kogu kliinikumis üle kaheksa inimese.

Tahame siinkohal rõhutada Business Graini poolt koordineeritava töö vajalikkust. Mõni aeg tagasi oli meil võimalus valida: kas jätkata vanaviisi, ebamäärase süsteemina, kohati ebaefektiivselt töötades või alustada muutusi, silmas pidades eesmärki, milleks on efektiivne ja heatasemeline ravi-, õppe- ja teadustöö. Tegime valiku just viimase võimaluse kasuks.

Kui tahame tõepoolest hoida oma lipulaeva positsiooni Eesti meditsiinis, siis peame selle nimel ka ühiselt pingutama.

Arendusgruppide tööülesannete täpsustamiseks ja grupijuhtide ülesannete, pädevuse ja vastutuse määratlemiseks võttis juhatus vastu otsuse Kliinikumi arendusgruppide pädevuse kohta, mille selles lehes ka avaldame.

Teile kõigile edu soovides

MART EINASTO,
TÜ Kliinikumi arendusdirektor

Arendusgruppide pädevus

1. Kliinikumi arendusgruppide eesmärk on kliinikumi juhtimissüsteemi arendamine, sealhulgas teenistuste efektiivsuse näitajate kirjeldamine, teenistuste kvaliteedikriteeriumide sõnastamine ja teenistuste tähtsamate protsesside kirjeldamine.

2. Arendusgruppide juhtidel on grupi töö tulemuslikkuse saavutamiseks järgmised õigused:

- 2.1 Õigus anda arendusgruppi liikmetele täiendavaid tööülesandeid arendusgruppi eesmärkidest ja tööplaani lähtuvalt.
- 2.2 Saada arendusgruppi eesmärkide täitmiseks vajalikku informatsiooni teistelt kliinikumi struktuuriüksustelt.
- 2.3 Arendusgruppide liikmete ja juhi tööd täiendavalt ei tasustata.

3. Arendusgruppide juhid on isiklikult vastutavad töögruppide töö tulemuslikkuse eest. Arendusgruppi töö kuulub grupijuhi otseste töökohustuste hulka ja töögruppi töö tulemuslikkus on aluseks juhi töö hindamisel.

4. Kinnitada arendusgruppide juhtideks järgmised isikud:

- 4.1 **Kersti Arend** - personaliteenistuse töögruppi juht
- 4.2 **Maivi Kets** - marketingi töögruppi juht

- 4.3 **Siiri Toomiste** - dokumendihalduse töögruppi juht
- 4.4 **Juta Laatsit** - toitlustusteenistuse töögruppi juht
- 4.5 **Gunnar Oolo** - majandusteenistuse töögruppi juht
- 4.6 **Tiit Tali** - transporditeenistuse töögruppi juht
- 4.7 **Tõnu Kirsberg** - tehnikateenistuse töögruppi juht
- 4.8 **Andres Tuvi** - ehituse- ja remonditeenistuse töögruppi juht
- 4.9 **Sirje Soini** - ettepanekute töögruppi juht
- 4.10 **Malle Keis** - mittemeditsiiniliste tugiteenistuste töögruppide üldkoordinaator
- 4.11 **Margus Ulst** - meditsiiniliste tugiteenistuste töögruppide koordinaator
- 4.12 **Kai Ird** - polikliiniku kliendi-teeninduse töögruppi juht
- 4.13 **Irja Uiboleht** - apteekide restruktureerimise töögruppi juht
- 4.14 **Anu Mägi** - raamatupidamisteenistuse töögruppi juht
- 4.15 **Raivo Metsvaht** - informaatikateenistuse töögruppi juht
- 4.16 **Jaano Uibo** - investeringute töögruppi juht
- 4.17 **Malle Keis** - töökeskkonna arendamise töögruppi juht
- 4.18 **Marika Kõiv** - vastuvõtuosakonna restruktureerimise töögruppi juht
- 4.19 **Aavo Metsmägi** - traumapunkti

- restruktureerimise töögruppi juht
- 4.20 **Anu Tamm** - ühendlabori töögruppi juht
- 4.21 **Toomas Ellervee** - operatsiooni-osakonna restruktureerimise töögruppi juht
- 4.22 **Andres Sell** - anestesioloogia töögruppi juht
- 4.23 **Vello Sõgel** - radioloogiateenistuse töögruppi juht
- 4.24 **Silvi Saretok** - funktsionaaldiagnostika töögruppi juht
- 4.25 **Andres Kulla** - patoloogiateenistuse töögruppi juht
- 4.26 **Helve Kallassalu** - vereteenistuse töögruppi juht
- 4.27 **Urmas Siigur** - meditsiiniliste tugiteenistuste töögruppide üldkoordinaator
- 4.28 **Mart Einasto** - juhtimisvahendite korrastamise ja arendamise töögruppide peakoordinaator

5. Töögruppide juhtidel esitada juhatusse aruanded ja töögruppi lõpptulemused vastavalt Business Graini esindajatega kokku lepitud tavadele töögraafikule ja juhatuse tööplaanile.

TÜ KLIINIKUMI JUHATUS

Prof. Endel Tünder oma elutööst

Käesolevas Kliinikumi Lehes avaldame lühendatult kliinikumi preemia laureaadi prof. Endel Tünderi ettekande oma elutööst. Prof. E. Tünder esines ettekandega kliinikumi 195. aastapäeva pidulikul konverentsaktusel 5. mail.

Lugupeetud kliinikumi juhatus ja head kolleegid,

tahan tänada Tartu Ülikooli Kliinikumi, TÜ arstiteaduskonda, kirurgiakliinikut ja veresoontekirurgia osakonda mulle osutatud suure tähelepanu eest.

70 aastat on pikk aeg. Siia kuulub mu noorusaeg, isa tahtis minust kasvatada tubli põllumehe, seetõttu sain kodust kaasa korraliku tööharjumuse.

50 aastat minu elust on seotud olnud Tartu Ülikooli ja Tartu kirurgiakliiniku ning veresoontekirurgia osakonnaga.

Teadustööga tegin algust juba 5. ja 6. kursusel, professor Rulli juhendamisel, kandidaadidissertatsioon valmis mul juba töö kõrvalt, teema oli veresoonte uurimise valdkonnast. Veresoonte kirurgiliste haiguste ravis hakati tollal pikkamööda uusi ravimeetodeid ja taktikat tundma õppima ja praktikasse rakendama. Veresoontekirurgia valdkonnast sain endale ka doktoridissertatsiooni teema, mille kaitsesin kuus aastat pärast kandidaadikraadi kaitsmist.

Dissertatsioonide vormistamisel ja kaitsmisel oli minu juhendajaks prof. Artur Linkberg, kelle juhendamisel töötasin

15 aastat. Temast ja tema tegevusest on jäänud väga head mälestused nii üldkirurgia kui veresoontekirurgia vallas.

22 aasta vältel olin teaduskonnakirurgia kateedri juhataja. Kateedris töötasid professorid Kalju Pöder ja Henno Tikko, keda kahjuks enam meie keskel ei ole. Tulime õppetööga hästi toime. Ka teadustöö kulges ladusalt. Seda soodustas asjaolu, et tollal oli veresoontekirurgia probleemistik uudne ning prof. Linkbergi poolt oli pandud tugev alus veresoontekirurgia-alastele uurimistöödele.

Nii oli mul võimalik juhendada dissertante ja aidata kaasa 10 uue kandidaaditöö valmimisele, samuti olla konsultandiks 6 doktoridissertatsiooni puhul. Lisaks sellele on mul veel 4 autoritunnistust, mis kaasnesid dissertatsiooniteemade uurimisega. Enamik neist teaduskraadide taotlejast töötab Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas.

Tahan heade sõnadega meelde tuletada meie hulgas lahkunud prof. Kalju Pöderit ja prof. Henno Tikkot, kes olid oma tegevuse sidunud veresoontekirurgiaga. Praegu juhatavad prof. Henno Tikko õpi-

Emeriitprofessor Endel Tünder - juubilar ja kliinikumi preemia tänavune laureaat

lased dr. Enn Rebane ja dotsent Andres Pulges veresoonte kirurgia osakonda. Dots. Urmas Lepner oli I kirurgia osakonna eesotsas, praegu on ta kirurgiakliiniku juhataja kohusetäitja.

I kirurgia osakonnas töötav meditsiinikandidaat Helmut Seepter ja kardiotorakaalkirurgia õppetooli juhataja prof. Lembit Roostar on mõlemad oma dissertatsiooni kaitsnud veresoontekirurgia osakonna materjalidel. Samuti on Anatoomia Instituudi juhataja prof. E. Sepp valinud oma dissertatsioonide probleemistiku veresoontekirurgia alalt, see on veresoonte proteeside ja flebologia valdkonnast.

Esimene veresoonte kirurgia osakonna juhataja prof. Karl Kull on arendanud meie vabariigis onkoloogiat. Prof. Raul Talvik on arendanud veresoonte kirurgiliste haigete intensiivravi. Ka kardioloogiakliiniku juhataja prof. Rein Teesalu teadustee algas veresoontekirurgia osakonnas. Koostööd on tehtud uroloogia osakonna dotsendi Harri Tihase ja kunstneeru osakonna juhataja dr. Peeter Dmitrieviga neerude siirdamise algusaegadel.

Mikrokirurgilist tehnikat on veresoontekirurgia osakonnas arendanud meditsi-
nikandidaat Alari Ilves, kes praegu töötab kopsukliinikus. Tahaksin ära märkida ka head koostööd lastekirurgia osakonnaga, eriti dotsent U. Reinoga.

724

Eesti juhtivatest kirurgidest tahan hea sõnaga meelde tuletada prof. Sullingut, prof. Jüri Männistet, samuti meditsiinikandidaat Mihkelsood, kes on olnud pikka aega vabariigi uroloogide eesotsas.

Tartumaa pediaatrite juhtivspetsialist meditsiinikandidaat Mall Maser on oma teaduskraadi saanud veresoontekirurgia osakonnas. Kolleeg, meditsiinikandidaat Bruno Pöder töötab Viljandi maakonnahaglas.

Tahan tänada kõiki kolleegide, kes on ühel või teisel määral minuga lahendanud nii kirurgia- kui ka veresoontekirurgia-alaseid küsimusi ja ravinud keerukaid probleemhaigeid. Meenutan siin meie hulgas lahkunud toredat kolleegi ja kauaaegset üldkirurgia osakonna juhatajat meditsiinikandidaat Heino Kokka.

Tahan siin veel märkida teaduskonnakirurgia kateedri hästi laabunud koostööd Maarjamõisa haigla paarastide, eriti Urmo Kõõbiga.

Täna kliinikumi juhtkonda, arstiteaduskonna dekaani ja veresoontekirurgia osakonna töötajaid, kõiki häid kolleegide, keda ma ei ole nimetanud.

Mulle oli see sündmus suur üllatus. Arvasin, et aeg kaotab pikkamööda kõik jäljed. Elus võib olla ka teisiti. Täna veel kord.

Kliinikumi väärtused

Igal inimesel on omad väärtushinnangud, millest ta elus teadlikult või alateadlikult alati juhindub. Pole tähtis, kas ta neid ise nimetada oskab, igal juhul mõjutavad need tema käitumist.

Samal moel on kindlad väärtused paigas ka organisatsioonidel, riikidel, rahvastel. Neist juhindutakse ühise eesmärgi saavutamisel, tegevusvahendite valikul.

Üsna harva pannakse väärtushinnangud kirja. Mõnikord peetakse neid iseeneestmõistetavaks, mõnikord ei suudeta täpselt sõnastada. Aga kui nad kirjas on, siis kus? Näiteks seaduste esimestes paragrahvides, harvem organisatsioonide põhikirjades. Arenenud riikides kuuluvad kindlaksmääratud väärtused loomuliku osana organisatsiooni dokumentatsiooni - nendega algavad paljud poliitilised plattformid.

Mida peetakse väärtusteks kliinikumis? Kas see on kõigile teada? Kas me pürgime nende poole? Kas on ka midagi negatiivset, mida me väärtuseks peame, kuigi seda endale tunnustada ei taha, ja millest tuleks lahti saada? Vastamata küsimused.

Olen sel teemal vestelnud paljude inimestega nii kliinikumis kui väljaspool seda ja küsinud neilt, millised on nende arust ja millised võiksid olla kliinikumis aus olevad väärtused. Olen saanud väga erinevaid vastuseid. Mõne üle olen saanud uhkust tunda, kui on pakutud sääraseid omadusi nagu akadeemilisus, professionaalsus, ametieetika. Aga mõnda vastust kuulates olen ka pidanud häbenema - nii mõnegi inimese arvates oleme ülbed ja enast täis, omakasupüüdlid, stagneerunud, kitsarinnalised. Igal juhul on need vestlused olnud mõtlemapanevad. Üha enam olen veendunud, et peaksime sõnastama need väärtused, mille poole kliinikum peaks pürgima. Mis need võiksid olla? Ülemaailmselt on tunnustust leidnud terve rida meile kõigile teada nn. kirja

panemata väärtusi, mille lugemine paberilt paneb meid tihtipeale isegi mui-gama - need on nii iseeneestmõistetavad. Organisatsiooni sisekultuuri kujundamiseks on siiski tähtis ühiste, eesmärgini jõuda aitavate väärtushinnangute täpne määratlemine ja kirjeldamine. Eriti on seda vaja meie muutuv organisatsioonis, kus nii mõnigi meie seast on vahel teadmatuses, kus ta on, kuhu ta kuulub, mis on tema ülesanded jne.

Näite üldtuntud, kogu ühiskonna poolt aktsepteeritud väärtushinnangust saab tuua Ameerika Ühendriikidest, kus paljud peavad olulisimaks väärtuseks elus raha.

Iseenesest on see kurb, kui ühiskond kiidab vaikival kokkuleppel heaks niisuguse väärtusnormi, pidades selle järgimist olulisemaks üldinimlike tavade ja reeglite arvestamisest.

Kliinikumi väärtushinnanguid tasuks silmas pidada ka teatud määral piiravas mõttes

- Olles meditsiini lipulaeva rollis oma riigis, peame kindlasti jääma headeks kolleegideks oma partneritele teistest ravi-asutustest ja haigekassadest. Teisiti ei ole ju võimalik meie inimesi hästi ravida.

Eksides ühe alltoodud põhimõtte vastu, on tõenäoline, et eksitakse ka teiste vastu. Kannatajaks osutuvad aga esmajoones patsiendid ja ka üliõpilased.

Juhatus püüdis sõnastada need väärtused, mis peaksid iseloomustama kliinikumi:

• Patsiendi- ja kliendikeskus.

Kliinikumi põhitgevuseks on ravi-, õppe- ja teadustöö, oma igapäevases tegevuses lähtub kliinikum patsiendikeskuse põhimõttest. Meie uue maja ehitamise idee teenib eelkõige patsientide huve - kogu kliinikumi paiknemine võimalikult kompaktselt võimaldab inimesi tippasemel ravida, s. t. ökonoomselt ja igati kaasaegsetes tingimustes.

• Akadeemilisus.

Tartu Academia Gustavianas (1632-1656) oli arstiteaduskond ülikooli avamisest peale üks esimesest neljast teaduskonnast. 1. mail 1804 asutas arstiteadlane Daniel Georg Balk Tartu Ülikooli Kliinikumi. Kliinikumis on aegade jooksul töötanud mitmed tunnustatud teadlased ja arstid: Karl Ernst von Baer, Rudolf Bucheim, Alexander Schmidt, Nikolai Pirogov, Ludvig Puusepp, Artur Linkberg...

Võime uhkusega öelda, et Tartu Ülikooli Kliinikum on akadeemilise meditsiinilise kõrghariduse edasikandja meie riigis.

• Innovaatilisus.

Kliinikumil kui Eesti meditsiini lipulaeval on eestvedaja roll uute ravi-, teadus- ja õppemetodite uurimisel, arendamisel ja ellurakendamisel. Kliinikum on valmis kaasa minema tänapäeva maailmas pidevalt toimuvate muutustega, mis tähendab arusaama, et muutused ei lõpe kunagi. Meie eesmärkide - kõrge tasemel ravi-, õppe- ja teadustöö - seisukohalt on uuendusmeelsus väga oluline omadus; paigal tammudes ei saa tagada kõrget kvaliteeti.

• Usaldusväärsus.

Kliinikum peab olema usaldusväärne koostööpartner.

Kliinikumi töötajad on oma igapäevases töös, otsuste langetamisel ja ellu viimisel konfidentsiaalsed, õiglased ja eetilised. Patsientidele võimalikult korraliku ja ökonoomse arstiabi pakkumiseks, samuti õppe- ja teadustöö taseme kõrge hoidmiseks on kliinikum alati valmis koostööks oma partneritega teistest ravi-asutustest, erialaseltisidest ja organisatsioonidest nii Eestis kui väljaspool Eestit.

• Efektiivsus.

Kliinikum peab olemasolevaid ressursse kasutama ratsionaalselt ja efektiivselt, kuna vaid nii saab garanteerida kvaliteetse ravi-, õppe- ja teadustöö. Oleme põhitgevusele keskendumise nimel paljudi korda saatnud: loodud on hulk uusi teenistusi, sihiga muuta võimalikult ökonoomselt kõik see, mis aitab meid meie põhitgevuses. Juhtimissüsteemi paindlikkus ja efektiivsus tagavad otsuste pädeva ning operatiivse langetamise ka võimalikult madalal tasemel.

• Avatus.

Nii kliinikumi juhtimissüsteem kui kogu kliinikumi tegevus on oma olemuselt avatud, kliinikumis vastuvõetud otsused on läbipaistvad.

Vajadusel kaasatakse tööprotsessi isikuid, kelle arvamus on otsuse langetamiseks oluline.

• Meeskonnavaim.

Kliinikumi igapäevatoõ sujumiseks on oluline tugev meeskonnatöö ning terviku tunnetamine. Ravi-, õppe- ja teadustöö sünergia ja organisatsioonilise efektiivsuse tekke eelduseks on kliinikumi kui terviku tunnetamine ning tõhus meeskonnatöö. See puudutab nii igapäevast tööd (erinevate erialade arstid, õed ja teised spetsialistid) kui ka kliinikumis elluviidavaid projekte.

Neile kirja pandud väärtustele ootame ka teie kõigi kommentaare, parandusi, täpsustusi. Mõelge, kas need on just need põhimõtted, mille järgimine tagab kliinikumi kui tervikliku organisatsiooni edu-ka toimimise. Oluline on, et meie kõik, kes me siin töötame, tunnustaksime ühiseid väärtushinnanguid. Ainult sel juhul saame tööpoolest ellu viia ja hiljem ka pidevalt tagada, et Kliinikumi moto - Tartu Ülikooli Kliinikum on Eesti meditsiini lipulaev - end õigustab.

Avao Juusi foto

MART EINASTO,
TÜ Kliinikumi arendusdirektor
martei@cut.ee

Prof. Endel Tünder - kliinikumi preemia laureaat

Arstiteaduskond esitas tänava kliinikumi preemiaga tunnustamiseks emeritprofessor Endel Tünderi, kes on sündinud 5. mail 1929. a. Viljandimaal Polli vallas.

Endel Tünder lõpetas Abja keskkooli 1949. aastal ja TÜ arstiteaduskonna 1955. aastal. Aastatel 1955-1961 oli ta Tartu kliinilise haigla kirurg, alates 1961. aastast töötas ülikoolis, algul assistendina, 1968. aastast dotsendina, 1969. a. professorina. 1970-1992 oli ta TÜ teaduskonnakirurgia kateedri juhataja. Pärast kateedrite reorganiseerimist kirurgiikliinikus töötas ta kliiniku professorina. Alates 1994. aastast on Endel Tünder emeritprofessor, jätkates kirurgitööd ja nooremate kolleegide nõustamist.

Endel Tünder on tudengitele lugenud kirurgiliste haiguste ja veresoontekirurgia kursusi. Tema teadusuuringud on veresoontekirurgia ja üldkirurgia valdkonnast. 1961. a. kaitses ta kandidaaditööd "Ostsillograafia, arteriograafia ja pletüsmograafia kasutamisel alajäsemete tuiksoonte trombolüüsi haiguse diagnoosimisel" ja 1967. a. doktoritööd "Näidustused alajäsemete arterite taastavateks operatsioonideks obliteraeruva ateroskleroosi puhul".

Prof. Tünder on avaldanud ligemale 200 publikatsiooni, neist ühe venekeelse monograafia (E. Tünder, L. Roostar "Jäsemete arterite embolid ja äge tromboos", Tln., 1984, 140 lk.).

Ta on juhendanud 10 kandidaaditööd: T.-A. Sulling (kaitsnud 1967), K. Kull (1968), L. Roostar (1969), B. Pöder (1969), R. Teesalu (1971), M. Maser (1972), V. Mölder (1972), A. Möttus (1973), H. Seepter (1985), A. Ilves (1988) ja olnud konsultandiks 6 doktoritöö valmimisel: K. Pöder (1971), E. Sepp (1972), H. Tikko (1973), L. Roostar (1974), J. Männiste (1974), O. Milenin (1998).

E. Tünderi põhilised uurimistead, ka osalemine oma juhendatavate dissertantide uuringutes, on järgmised:

- aordi ja perifeersete okluseeruvate haiguste diagnoosimine ja nende kirurgiline ravi (rekonstruktiivsed operatsioonid)
- emboolia ja trombooside diagnoosimine ja ravi
- veenide anastomooside uued modifikatsioonid eksperimentis
- veresoonte ägeda tromboosi ja selle tüsistuste ning posttromboflebiitide sündroomi operatiivse ravi probleemid
- koronaarkirurgia

Koos oma õpilaste-kolleegidega on E. Tünder saanud 4 autoritunnistust:

1. E. Tünder, H. Seepter, J. Kolesnikov. Arterite ühendamise meetod (1964).
2. E. Tünder, A. Ilves, S. Subo. Väikese diameetriga veenide ühendamise meetod suure läbimõõduga veenidega (1989).

Avao Juusi foto

Kliinikumi juhatuse esimees Jaanus Pikani annab värskete kliinikumi preemia laureaadile üle preemiakirja ning õnnitlused kogu kliinikumi nimel.

3. E. Tünder, G. Gavronski, T. Suuroja, T. Sillakivi. Autovenoosse transplantaadi siirdamise meetod reie veeni külge (1991).
4. E. Tünder, O. Vasar, N. Pödramägi. Veenisundi distaalse anastomoosi õmblemise (ots-küljega) modifitseeritud meetod (1991).

Veresoontekirurgia arendamise ja juurutamise eest Eestis aastatel 1960-1981 anti prof. Tünderile Eesti riiklik teaduspreemia. 1970. aastast on ta teeneline arst, ka kuulub ta seniiorliikmena Ülemaailmesse Kirurgide Assotsiatsiooni.

Prof. Tünderi pikaajaline töö kirurgi, õppejõu ja teadlasena on jätkunud kuni tänase päevani, s.o. tema 70. sünnipäevani. Töö on olnud tulemusrikas nii arstide

koolitusel kui Eesti meditsiini arendamisel haigete ravi parandamise sihiga.

Täname tehtu eest! Palju õnne juubelisünnipäeva ja preemia puhul!

PROF. A. PEETSALU,
TÜ arstiteaduskonna dekaan

(Kõne kliinikumi preemia saaja tutvustamisel
kliinikumi 195. aastapäeva konverentsaktusel
5. mail)

Parkimise korraldamisest Maarjamõisa polikliiniku parklas Puusepa 1a

Alates maikuu lõpust on Maarjamõisa polikliiniku parklas parkimine ümber korraldatud ning selle eest vastutab turvafirma Skorpion. Uus parkimiskord kehtestatakse katseliselt üheks kuuks.

Parkimine tuli ümber korraldada sel lihtsal põhjusel, et polikliiniku parkla on väike ja sinna sõitvaid autosid palju. Nüüd loodame autod paremini ära mahutada ning tagada nii teenindavate sõidukite kui patsientide raskusteta pääsu polikliinikusse.

Autojuhtide jaoks tähendab uus kord seda, et auto tuleb parkida vastavalt värskelt maha märgitud joonetele. Parkimist korraldavad turvatöötajad, hoides parklas korda ning valvates autosid. Autod pääsevad parklasse endiselt mõlema sissepääsu kaudu, kus valvavad turvamehed. Parklapilet maksab 5 krooni. Kliinikumi töötajatele jagatakse tasuta parklapääsmed. Samuti saavad parklasse tasuta sõita autod, kes toovad polikliinikusse mõne haige või kaubapartii ja kohe parklast välja sõidavad.

Sellist korda katsetatakse ühe kuu jooksul. Edasi toimitakse vastavalt ilmnunud tulemustele.

TIIT TALI,
transporditeenistuse direktor

EAHIL 99 workshop

"Kvaliteedi juhtimine meditsiinalase informatsiooni teeninduses - virtuaal-keskkonna eelised"

("Towards quality in medical information services - virtue of virtual environment")

Kliinikumi medinfo keskus koos TÜ raamatukoguga korraldab Tartus 29. juunist - 2. juulini rahvusvahelise workshop'i teemal "Towards quality in medical information services - virtue of virtual environment" ("Kvaliteedi juhtimine meditsiinalase informatsiooni teeninduses - virtuaal-keskkonna eelised").

Workshop toimub Euroopa meditsiini raamatukogude ja tervisekeskuste assotsiatsiooni (European Association for Health and Medical Libraries - EAHIL) raames. Lisaks teadusettekanetele on 30. juuni mõeldud täienduskoolituse kursuste läbiviimiseks.

Kursused toimuvad kuuel teemal:

- "MESH & NLM Classification" - **Marie Monik**, Roots, USA
- "Benchmarking" ("Standardite kasutamine kvaliteedi tõstmise eesmärgil") - **Joanne Marchall**, USA
- "Resources on the Internet" ("Infotallikad Internetis") - **Christine Wickman**, Roots, USA
- "How to set up a facilitated group mentoring programme" ("Grupi efektiivse juhendamise programmi väljatöötamine") - **Ann Ritchie**, Austraalia
- "Evidence Based Medicine" ("Teaduslikult põhjendatud meditsiin") - **Anne Marie Haraldstad**, Norra
- "Editing Newsletter" ("Ajakirja toimetamine") - **Shane Godbolt**, Inglismaa

EAHIL 99 workshop'i teadusprogrammiga on võimalus tutvuda TÜ medinfo keskus.

Kursuste osavõtumaks on 50 Saksa marka (400 krooni).

Registreerimine kursustele ja workshop'ile:

51014 Tartu, Puusepa 8.
Tel/faks 27 448186,
e-mail: keiu@cut.ee
ingas@cut.ee

KEIU SAARNIIT,
medinfo keskuse juhataja

Esitleti kliinikumi haiglata eeluuringut

28. aprillil esitleti sotsiaalministeeriumis Maailmapanga esindajatele, Eesti tervishoiujuhtidele ning poliitikutele Austria konsultatsioonifirma SOLVE Consulting läbi viidud uuringut Lõuna-Eesti tervishoiu ümberkorraldamiseks ja TÜ Kliinikumi renoveerimiseks.

Esitlusele järgnes pressikonverents, kus tutvustati valminud eeluuringut ning kõneldi Eesti tervishoiuprojekti võimalikust edasiarendamisest.

Pressikonverentsist võtsid osa sotsiaalminister Eiki Nestor, sotsiaalministeeriumi kantsler Hannes Danilov, Solve Consultingi ekspert Rudolf Linzatti, Balti regiooni tervishoiuprogrammide koordinaator Maailmapangas Toomas Palu, sotsiaalministeeriumi välissuhete osakonna juhataja Ahti Kallikorm ning kliinikumi juhatuse esimees Jaanus Pikani.

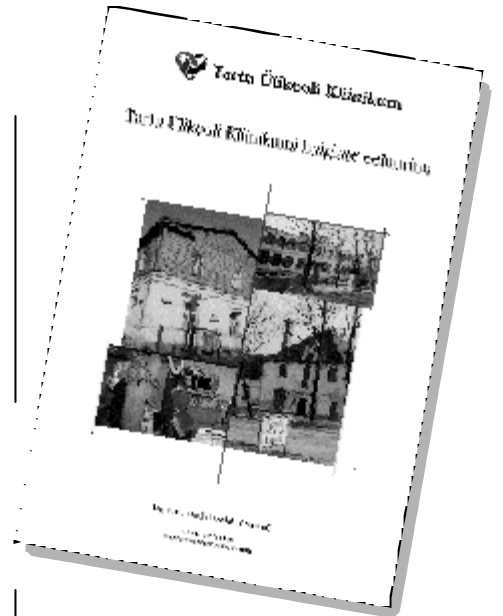
Nii esitlusel kui pressikonverentsil tõdeti, et Maailmapanga tervishoiuprojekt, mis hõlmab peamiselt üleminekut perearstisüsteemile, ravikindlustussüsteemi ja haigekassade arendamist ning Biomeedikumi ehitust, on end hästi õigustanud ja Eestis saavutatud tulemused on ekspertide hinnangul positiivsed. Tervishoiuprojekti edukas läbiviimine lubab rääkida võimalikust järgmisest etapist. Eesti tervishoiuprojekti II etapi sisuks oleks haiglavõrgu korraldamine ja investeerimine haiglata moderniseerimisse. See etapp on vajalik selleks, et käivitada inimeste ja teenuste vaba liikumine Euroopa Liidus.

Eesti tervishoiuteenuste kvaliteeti on palju kritiseeritud. Põhjuseks on, et Eesti

tippravi osutatakse patsientidele kohati lubamatult kehvades oludes ja sageli äärmiselt amortiseerunud hoonetes. Sellistes oludes toimub ka Eesti arstikonna väljaõpe. On ette tulnud üksikjuhtumeid, kus inimesed on läinud teise riiki ravile ja Eesti ravikindlustussüsteem on pidanud selle kinni maksma. Kui Eesti meditsiini kvaliteet langeb ja usaldus Eesti arstide vastu ei kasva, siis võib sellest saada tendents. See loob olukorra, kus meie ravikindlustusraha hakkab liikuma teise riiki ning kui on tegemist Euroopa Liidu maadega, ei ole meil võimalik ka sellest keelduda: Eestis korjatud maksude eest hakatakse tasuma ravikuludis mujal. Selle vältimiseks tulebki investeerida nii hoonetesse, tervishoiuteenus kvaliteeti kui aparatuuri, mis omakorda võib luua võimaluse ka teiste maade elanike ravimiseks Eestis. Arvestades asjaolu, et meie palgatase on veel mõnda aega väiksem kui EL teistes liikmesriikides, muutub meie teenus kättesaadavaks teistele riikidele ning tervishoiuteenus raha EL liikmesmaadest võiks hoopis meile voolata.

Kliinikumi haiglata eeluuring on esimene samm haiglavõrku tehtavate investeeringute mahu hindamiseks. Selleks viis Austria konsultatsioonifirma SOLVE Consulting läbi uuringu Lõuna-Eesti tervishoiu ümberkorraldamiseks ja kliinikumi renoveerimiseks. Kogu uuring telliti, et saada erapooletu ja professionaalne hinnang kliinikumi hoonete füüsilisele seisundile ja renoveerimiskulutustele.

Konsultantide ülesandeks oli leida majanduslikult kõige põhjendatum lahend kolmele alternatiivile: üks uus hoonetekompleks, osaliselt uus hoonete kompleks ja osaliselt olemasolevate hoonete renoveerimine või enamuse olemasolevate renoveerimine ja väiksemamahuline uusehitus.

Eeluuringu põhjal osutus kõige otstarbekamaks üks uus hoonekompleks, mis esialgsel hinnangul läheks maksma ligi 2 miljardit krooni. Voodivajadust saaks vähendada praeguselt 1340-lt 1279-ni. Solve uuringu tulemusena on võimalik ka alternatiivina renoveerida vanad haiglata kaasaegseteks, kuid siis on kulutused veelgi suuremad. Viimaseid kulutusi muidugi ei tehta, kui läheb käiku uue maja projekt.

Selliste alternatiivide hindamine eeldab hinnangu andmist kogu kliinikumi voodifondile ja seetõttu puudutab uuring kogu Lõuna-Eesti tervishoiu.

Kogu Eesti tervishoiu optimeerimine võimaldab esialgsete arvutuste kohaselt aastas kokku hoida 300 miljonit krooni ravikindlustusraha. Seda saaks kasutada haiglata renoveerimiseks ja ehitamiseks sisereservide abil.

KLIINIKUMI LEHT

Eesti arstide päevad 99

Ago Lipingu foto

Seekordsed Eesti arstide päevad olid juba kuuendad ja toimusid 29.- 30. aprillil Pärnus Endla teatris. Ürituse korraldas Eesti Arstide Liit.

Arstide päevade näol on tegu ulatusliku koolitusüritusega, mis mõeldud kõigile Eesti arstidele sõltumata nende erialast ja töökohast. Päevade programm on viimastel aastatel olnud keskendatud mingi aktuaalse ja üldist huvi pakuva Eesti meditsiini probleemi käsitlemisele.

Tänavu olid peateemadeks pahaloomuliste kasvaja levimus, diagnoosimine ja ravi ning meditsiinietika küsimused. Lektoriteks olid kutsutud tuntud spetsialistid Tartust ja Tallinnast.

Esimesel päeval käsitleti pahaloomuliste kasvajatega seotud probleeme. V. Valvere Eesti Onkoloogiakeskusest tutvustas Eesti riiklikku vähiprogrammi, T. Aareleid Eesti vähiregistrist analüüsis vähahaigestumust Eestis vähiregistri andmetel, prof. H. Everaus Tartu Ülikoolist käsitles hematoloogiliste kasvaja diagnoosimise ja ravi probleeme Eestis. Suure tähelepanuga kuulati T. Veidebaumi loengut vähi molekulaarepidemioloogiast ja A. Metspalu ülevaadet vähi molekulaargeenetiilistest tekkepõhjustest. Kokku esitati esimesel päeval 9 ettekannet, lisaks loetletutele veel vähahaigete palliatiivsest ravist (K. Suija), piimanäärmevähi kaasaegsest käsitlemisest (S. Ulp, P. Padrik) ja kiiritusravi küsimustest (M. Kuddu).

Teisel päeval arutati meditsiinietika küsimusi. Esitati 11 ettekannet, kus käsitleti kõnealuseid probleeme mitmes vaatenurgast (embrüokaitse, elundite loovutamine ja transplantatsioon, lapsea krooniline haigus, arsti ja patsiendi suhted, meedia osa eetikaprobleemide arutelul, ravitavuse piirid jne.).

Endla teatris oli üles seatud näitus, kus osales üle 30 farmaatsia- ja meditsiinfirma. Mitme aasta kogemuste põhjal võib öelda, et firmad osalevad näitusel meelsasti, on ju neil seal võimalik vahetult suhelda suure hulga arstidega kogu Eestist.

Meedikute osavõtt oli ka seekord aktiivne: kohal oli ligi 1000 huvilist. Mõlemal päeval oli teatrisaal kuulajatest täidetud. Korraldajad said veelkordse kinnituse, et Eesti arstide päevad on muutunud populaarseks, et kuus aastat tagasi sündinud idee on head vilja kandnud ja et Eestimaa arstikond kohtub kindlasti jälle, kui toimuvad Eesti arstide päevad 2000.

VÄINO SINISALU,
Eesti arstide päevad 99 korralduskomitee ja Tartu Arstide Liidu juhatuse esimees

Tänavustele Eesti arstide päevadele Pärnus Endla teatris registreerus ligi 1000 osalist.

Kliinikumi Leht

TOIMETAJA: SVEA TALVING
KEELELINE KORREKTUUR:
KRISTA LEPPIKSON
KUJUNDUS: INDREK KÖSTER
TRÜKK: LAKRITO

TOIMETUSE E-MAIL JA KONTAKTANDMED:
kliinikumileht@cut.ee
svea.talving@mail.ee
TEL: 2 677 9027, FAKS 27 44 7402
KLIINIKUMI LEHT ILMUB 1 KORD KUUS
TRÜKIRARV 1600 EKS.